

SzabadSzemes jelenségek

Holdszarló-megfigyelések 1998 második felében

Észlelés ideje	Típusa	Sarló kora	Észlelő/észlelés helye
1998. 02. 27.	E	23 ^h 27 ^m	Dalos Endre, Németh Sándor (Paks)
1998. 07. 22.	H	38 24	Busa Sándor (Harkakötöny)
1998. 11. 17.	H	46 35	Gyenzse Péter (Pécs)
1998. 11. 17.	H	46 43	Vargyai Antal (Bácsalmás)
1998. 11. 18.	H	23 25	Busa Sándor (Harkakötöny)
1998. 11. 18.	H	23 30	lfj. Balogh Zoltán (Hajdúböszörmény)
1998. 12. 17.	H	40 23	Keszthelyi Sándor, Keszthelyiné Sragner Márta (Pécs)
1998. 12. 17.	H	40 34	Vargyai Antal (Bácsalmás)
1998. 12. 17.	H	40 35	Bíró Gábor Krisztián (Bácsalmás)
1998. 12. 17.	H	41 02	Sánta Gábor (Kisújszállás)
1998. 12. 17.	H	41 12	Bökönyszegi Szilvia (Bácsbokod)

Jelmagyarázat: E = esti észlelés, H = hajnali észlelés.

Az 1998. júliustól decemberig tartó időszakban 9 észlelő 4 alkalommal figyelte meg az újjászületni készülő Holdat a hajnali égen. Az előző félév holdszarló áradata után ez igen kevésnek tűnik, valószínűleg a rossz időjárás lehet ludas a dologban, és nem az észlelőkedv csökkenése. A „legvékonyabb” sarlót Busa S. látta november 18-án, melynek kora 23^h25^m volt. A listán szerepel még az aktuális megfigyelések mellett Dalos E. és Németh S. februári észlelése is, ami a rovatvezető hibájából maradt ki az előző összefoglalásból. A következőkben a legjobb leírásokat közöljük.

„1998.07.22-én reggel holdkelte előtt fél órával keltem fel. Az égbolt napok óta nagyon tisztának, jó átlátszóságúnak bizonyult. Ez a reggel is ezt nyújtotta, teljesen felhőmentes, tiszta égboltjával. Egyedül a K-i horizont alján látszott kb. 3° magasságban vékony páráréteg, ez azonban a megfigyelést nem zavarta.

Felmentem a padlásra és a K-re néző ablakból elkezdtem a sarlót keresni. A Vénusz 30 fokkal a horizont felett világított, alatta az állatövi fény halvány fényképja tűnt fel nemsokára. Meglepően könnyen látszott a selymes fényű derengés. A Tejút nál halványabbnak bizonyult. Nemsokára a sarlót is észrevettem 2:20 UT-kor, amint kiemelkedett a horizontközeli párából. A színe sárgásfehér, a megvilágított ív hossza 160° körüli volt. A hamuszürke fény sejtethető volt. A Holdat egészen napkelteig sikerült követni, ekkor már 15 fokos magasságba emelkedett.” (Busa Sándor, Harkakötöny)

„November 18-án reggel ismét felkeltem, hogy a Leonidákat figyeljem. Kíváncsi voltam, hogy az előző reggeli hatalmas hullás után ma mennyi meteort fogok látni? Nos, ami a meteorokat illeti, azokból nem sok maradt. Nagyon minimális aktivitás volt. Az égbolt tiszta, jó átlátszóságú volt, köszönhetően a közepes erősségű szélnek, ami Ny felől fújdogált. 04:40 UT körül elkezdtem pásztázni a K-i horizontot, hogy látható-e már a Hold. Először 05:02-kor pillantottam meg szabad szemmel, a horizont felett kb. 5°-ra. Fényesen, könnyen látszott a cér-

navékony, sárgásfehér, 100° körüli ív. A hamuszürke fény is remekül látszott, a korong nagyobbik felén. Ahogy feljebb emelkedett, egyre inkább fehérebb lett a színe. 5:52 körül jelent meg a Nap a horizonton. Ekkor már olyan erős volt a fénye, hogy a sarlót nem lehetett szabad szemmel követni. Ekkor már 12°–15°-ra emelkedett.” (Busa Sándor, Harkakötöny)

„1998. 12. 17., 05:30–05:40 UT. Az ég már világos, ám furcsamód még látszik a viszonylag erős hamuszürke fény. A Merkúr 4°-ra van a hajszálnyi sarlótól. A Hold szabad szemmel 150°–160°-os ív, ami 10x50-es binokulárral 170°-nak látszik. A déli pereme erősen szakadozott. A bolygó remek látvány, igen feltűnő szabad szemmel is. Színe a Holdéval egyező, narancsbarna. A Hold kora 05:40 UT-kor 41^h02^m.” (Sánta Gábor, Kisújszállás)

Korai holdsarlót figyeltünk meg 1998. dec. 17-én hajnalban a pécsi, belvárosi lakásunk ablakán kitekintve. Körülmények: felhőtlen, tiszta, +4 C°-os idő.

05:29 UT-kor észrevettük DK-en 8 fok magasan egy 0^m-s csillagot, amelyről utólag kiderítettük, hogy a Merkúr bolygó.

05:36 UT-kor a Merkúrtól 4 fokkal balra és kissé alacsonyabban észrevettük a Holdat. A fénylő ív 180 fokos, és a hamuszürke fény is látszik, bár gyengén. Az ég már világosodik, de folyamatosan figyeljük a Holdat és a Merkúrt.”

05:58-ig látszik a hamuszürke fény, majd a világosodás elnyomja.

06: 06-kor a nagyon világosodó égről eltűnik a Merkúr. A holdsarló határozottan látszik, az íve 160 fokos.

06:19-re az ég olyan világos, hogy a Hold is eltűnik a horizont felett 11 fok magasan.” (Keszthelyi Sándor és Keszthelyiné Sragner Márta)

GYENIZSE PÉTER

Az aktuális, elkövetkező két hónap holdsarlóinak időpontját, korát, láthatósági viszonyait ábrázoló térképek kérhetők a rovatvezetőtől kisméretű, felbélyegzett válaszböríték ellenében.

Felhívjuk az észlelők figyelmét, hogy a rohamosan erősödő napaktivitás egyre nagyobb eséllyel eredményez hazánkban is látható északi fényt! Típusairól és megfigyelésének mikéntjéről az Amatőr csillagászok kézikönyve 38–40. oldalán olvashatunk.

Tisztelt Tagtársaink!

Sajnálatos módon a Meteor 1999. októberi számával kiküldött, a 2000. évi pártoló tagsági díj befizetésére szolgáló csekkek között — számlavezető bankunk hibájából — hibásan nyomott példányok is kerültek. Kérjük, csak azokat a csekkeket használják a tagdíjak befizetésére, amelyeken a következő számsorozat szerepel:

62900177-99999999

Az ettől eltérő számsorozatot tartalmazó hibás csekkeket NE használják! A helyes számlaszámmal ellátott csekkeket mindenki számára külön levélben postáztuk október közepén. Amennyiben tagdíjukat már befizették a hibás csekken, aggodalomra nincs ok, mivel bankunk ígérete szerint az összeg némi késéssel ugyan, de eljut egyesületünkhöz.

Az MCSE Titkársága